

LSZ.410.003.03.2017
P/17/092

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/092 - Wykonywanie zadań zleconych z zakresu rejestracji osób na potrzeby kwalifikacji wojskowej i ich ewidencji.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Leszek Smykowski, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LSZ/37/2017 z dnia 10 lutego 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Świnoujście ¹ , ul. Wojska Polskiego 1/5, 72-600 Świnoujście.
Kierownik jednostki kontrolowanej	W okresie od dnia 1 grudnia 2014 r. Prezydentem Miasta Świnoujście był Janusz Żmurkiewicz ² . (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena i jej uzasadnienie	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości³, wykonywanie przez Prezydenta w latach 2015-2016 zadań związanych z rejestracją osób na potrzeby kwalifikacji wojskowej i założenia ewidencji wojskowej, a także wykonywanie w ramach kwalifikacji czynności wynikających z ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej⁴. Zgodnie z obowiązującymi regulacjami, rejestracja mężczyzn i kobiet na potrzeby kwalifikacji prowadzona była corocznie, na podstawie danych osobowych uzyskanych z systemu ewidencji ludności. Prowadzono rejestry osób objętych rejestracją oraz listy osób podlegających wezwaniu. W latach 2015 i 2016 zapewniono stawiennictwo do kwalifikacji odpowiednio 83,6% oraz 72,0% osób podlegających temu obowiązkowi. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej dotyczące powszechnego obowiązku obrony, finansowane były zgodnie z zasadami należytego gospodarowania środkami publicznymi, ze środków własnych Miasta Świnoujście⁵ oraz dotacji celowych udzielonych przez Wojewodę Zachodniopomorskiego⁶. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły w szczególności: - prowadzenia list stawiennictwa oraz wykazu osób o nieuregulowanym stosunku do powszechnego obowiązku obrony niezgodnie z wymogami określonymi w aktach wykonawczych do ustawy, - niedokumentowania czynności skutecznego doręczenia wezwań do kwalifikacji, - niewłaściwego zakładania i prowadzenia rejestrów na potrzeby kwalifikacji wojskowej, - braku działań w stosunku do 14 (z 487) osób, które nie stawiły się do kwalifikacji w określonym terminie i miejscu.
--------------------------	--

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Prezydent.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Dz.U. z 2016 r. poz. 1534, ze zm.; dalej: ustawa.

⁵ Dalej: Miasto.

⁶ Dalej: Wojewoda.

III. Wyniki kontroli

1. Rejestracja na potrzeby założenia ewidencji wojskowej i kwalifikacji wojskowej.

Opis stanu
faktycznego

Zadania związane z udziałem w przygotowaniu i przeprowadzeniu kwalifikacji wojskowej w Urzędzie realizował Wydział Spraw Obywatelskich i Urzędu Stanu Cywilnego⁷. Nadzór nad działalnością Wydziału sprawował Prezydent.

(dowód: akta kontroli str. 4-12)

Ostateczny, zaktualizowany rejestr osób objętych rejestracją na potrzeby kwalifikacji wojskowej w latach 2015-2016 sporządzony został odpowiednio 31.12.2014 r. i 05.01.2016 r. przez pracownika WSO na podstawie danych z rejestru mieszkańców i rejestru PESEL.

W latach 2015-2016 rejestry w postaci wydruku na nośniku papierowym sporządzono oddzielnie dla każdego rocznika mężczyzn i każdego rocznika kobiet, w formie określonej w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 listopada 2009 r. w sprawie rejestracji osób na potrzeby prowadzenia kwalifikacji wojskowej oraz założenia ewidencji wojskowej⁸. Wydruki opatrzone zostały pieczęcią z upoważnienia Prezydenta i podpisem naczelnika WSO oraz datą ich sporządzenia. Na pierwszej stronie rejestrów (tytułowej) znajdował się podpis naczelnika WSO pod słowem „zatwierdzam” i pieczęcią z upoważnienia Prezydenta. Naczelnik WSO posiadał upoważnienie Prezydenta ww. zakresie.

Rejestry sporządzono również w postaci elektronicznej, a ich forma odpowiadała rejestrom w postaci wydruków. W latach 2015 i 2016 rejestry obejmowały odpowiednio: 216 i 175 mężczyzn oraz 213 i 161 kobiet.

Na potrzeby kwalifikacji ujęto w nich odpowiednio osoby z rocznika 1996 oraz osoby urodzone w 1997 r., tj. w roku, w którym kończyły 18 lat. Rejestr na 2015 r. obejmował odpowiednio 27 mężczyzn i 11 kobiet, a rejestr na 2016 r. - 18 mężczyzn i 5 kobiet, zameldowanych w Świnoujściu na pobyt czasowy trwający ponad 3 miesiące. Wymienione rejestry (po 1 egzemplarzu rejestru mężczyzn i kobiet) zostały przekazane WKU w dniu 01.12.2014 r. i 01.12.2015 r.

W przypadku 20 osób zameldowanych w Świnoujściu na pobyt stały, organ właściwy ze względu na miejsce ich nowego pobytu czasowego trwającego ponad 3 miesiące (poza Świnoujściem), powiadomił w latach 2015-2016 Prezydenta o wpisaniu ich do rejestru. WSO dokonał skreślenia tych osób z rejestrów.

W przypadku 33 (z 61) osób, które zameldowały się w Świnoujściu na pobyt czasowy dłuższy niż 3 miesiące, powiadamiano właściwy organ ze względu na miejsce pobytu stałego o wpisaniu tych osób do rejestru. W kontrolowanym okresie nie dokonywano powiadomień o zmianie adresu pobytu kobiet z rocznika 1996 i 1997. Zawiadomienia opatrzone zostały pieczęcią Urzędu i podpisane przez pracownika WSO.

Prezydent, po sporządzeniu rejestrów, przysyłał Wojewodzie pisemną informację o liczbie wpisanych w nich osób w dniach 15.12.2014 r. i 25.01.2016 r. Informacja obejmowała liczbę mężczyzn i kobiet urodzonych odpowiednio w 1996 r. i 1997 r.

(dowód: akta kontroli str. 13-85, 86-100, 101-122, 123-142, 143-158, 159-172, 173-189, 190-203)

⁷ Dalej: WSO.

⁸ Dz.U. z 2015 r. poz. 991, dalej: rozporządzenie o rejestracji.

W działalności dotyczącej rejestracji na potrzeby założenia ewidencji i kwalifikacji wojskowej stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Sporządzone przez Urząd rejestry osób objętych rejestracją na potrzeby kwalifikacji wojskowej w okresie lat 2015 i 2016, nie zawierały daty ujęcia osoby w rejestrze. Było to niezgodne z § 3 ust. 2 rozporządzenia o rejestracji, który odsyła do wzoru rejestru w załączniku nr 1, określającego ww. dane w kolumnie nr 6.

(dowód: akta kontroli str. 67-85, 101-122, 143-158, 173-189,)

Naczelnik WSO z upoważnienia Prezydenta wyjaśniła m.in., że: „... rejestry ... w latach 2015 i 2016 były sporządzone zgodnie ze wzorem określonym w rozporządzeniu w sprawie rejestracji ..., jedynie fizycznie nie została naniesiona data przy każdej z osób ponieważ data ujęcia osoby w rejestrze jest datą zarejestrowania rejestru w RDEiT.”

(dowód: akta kontroli str. 531-538)

2. W rejestrach osób podlegających rejestracji, które Prezydent Miasta przekazał Komendantowi WKU w Świnoujściu 1 grudnia 2014 r. i 1 grudnia 2015 r. ujęto osoby, które w dacie ich sporządzenia nie ukończyły 18 roku życia. W rejestrach mężczyzn i kobiet sporządzonych na potrzeby kwalifikacji wojskowej w 2016 r. ujęto odpowiednio: 24 i 12, a w 2015 r. 20 i 17 takich osób. Zgodnie z § 3 ust. 5 ww. rozporządzenia o rejestracji, w rejestrze dane osób ujmuje się najwcześniej w dniu następującym po dniu, w którym osoba objęta rejestracją ukończyła 18 lat.

(dowód: akta kontroli str. 67-85, 101-122, 143-158, 173-189)

Naczelnik WSO z upoważnienia Prezydenta wyjaśniła m.in., że: „Zgodnie z § 3 ust. 4 rozporządzenia w sprawie rejestracji rejestry osób, na potrzeby kwalifikacji wojskowej były sporządzane w terminie do 30 listopada każdego roku. Rejestry osób zawierają dane wszystkich osób, które w danym roku ukończyły lub ukończą 18 lat. Program „Mieszkańcy” posiada możliwość wydruku danych osób, niezależnie od tego, w jakim miesiącu danego roku się urodziły. Sporządzenie wydruku rejestru w innym terminie nie zmieni ilości osób rocznika objętego rejestracją.”

(dowód: akta kontroli str. 531-538)

3. Prezydent Miasta przekazał informacje o liczbie mężczyzn i kobiet wpisanych do rejestrów Wojewodzie Zachodniopomorskiemu 15 grudnia 2014 r. (dla rocznika 1996). Było to niezgodne z § 5 ust. 1 rozporządzenia o rejestracji, które zobowiązuje Prezydenta Miasta do przekazania informacji dopiero po ostatecznym sporządzeniu rejestru. Prawidłowy, zaktualizowany rejestr, powinien zostać sporządzony w dniach od 2 do 5 stycznia roku następującego po roku, w którym osoby ukończyły 18 lat (§ 3 ust. 1 ww. rozporządzenia).

(dowód: akta kontroli str. 61-62)

Naczelnik WSO z upoważnienia Prezydenta wyjaśniła m.in., że: „Zgodnie § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie rejestracji Prezydent Miasta przesyła informację o liczbie mężczyzn i kobiet wpisanych do rejestru w terminie do 20 stycznia każdego roku. Do dnia 5 stycznia sporządza się rejestry osób objętych rejestracją (§ 3 ust. 1 ww. rozporządzenia). Informacja o liczbie mężczyzn i kobiet wpisanych do rejestrów została przesłana Wojewodzie Zachodniopomorskiemu nieco wcześniej. Jednak nie miało to wpływu na ilość osób danego rocznika.”

(dowód: akta kontroli str. 531-538)

4. Rejestry kobiet do rejestracji wojskowej w 2015 r. i 2016 r. nie odpowiadały wzorowi określonymu w załączniku nr 1 do rozporządzenia o rejestracji. Rejestry kobiet w latach 2015 - 2016 zawierały dane niewymagane rozporządzeniem o rejestracji, m.in. informacje: w rubryce 2 – imiona i nazwiska poprzednie;

w rubryce 3 - stan cywilny; w rubryce 4 – poprzedni adres zameldowania na pobyt stały wraz z określeniem okresu zameldowania oraz tryb wymeldowania.

(dowód: akta kontroli str. 101-122,173-189)

Naczelnik WSO z upoważnienia Prezydenta wyjaśniła m.in., że: „Rejestry kobiet do rejestracji wojskowej w 2015 r. i 2016 r. nie odpowiadały wzorowi określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia o rejestracji, ponieważ Firma ..., która opracowała komputerowy system ewidencji ludności pod nazwą „MIESZKAŃCY” nie sprostowała ww. rejestru. W związku z tym rejestr kobiet nieznacznie odbiega od wzoru z rozporządzenia o rejestracji. Nie stanowi to jednak problemu, ponieważ wymagane w nim dane narzucone przez rozporządzenie znajdują się w rejestrze. Administrator systemu Urzędu Miasta wystąpi z wnioskiem do firmy ... o dostosowanie rejestru kobiet do wzoru zgodnego z rozporządzeniem.”

(dowód: akta kontroli str. 531-538)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli, pozytywnie ocenia mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

2. Przeprowadzenie kwalifikacji wojskowej.

2.1. Organizacja kwalifikacji wojskowej.

Opis stanu
faktycznego

Obwieszczenia Wojewody w sprawie przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej na terenie województwa zachodniopomorskiego w badanym okresie zostały opublikowane odpowiednio: 16 stycznia 2015 r. i 15 stycznia 2016 r.

Zgodnie z obwieszczeniem Wojewody w sprawie przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej na obszarze województwa zachodniopomorskiego w 2016 r., na terenie powiatu świnoujskiego⁹ kwalifikacja przeprowadzona była od 5 do 15.04.2016 r. W obwieszczeniu wskazano, że osoby podlegające kwalifikacji z terenu powiatu świnoujskiego, winny się stawić w Miejskim Domu Kultury w Świnoujściu, ul. Wojska Polskiego 1/1. W obwieszczeniu o kwalifikacji w 2015 r. Wojewoda nie podał informacji o miejscach i terminach jej przeprowadzenia na obszarze województwa.

Zgodnie z zatwierdzonym przez Wojewodę wojewódzkim planem kwalifikacji wojskowej na 2015 r., kwalifikacji na terenie powiatu świnoujskiego podlegały 262 osoby (od 28 do 30 dziennie), w tym 46 osób rocznika starszego. Według planu na 2016 r. kwalifikacji podlegało 225 osób (od 6 do 30 dziennie) w tym 50 mężczyzn rocznika starszego i 6 kobiet.

W 2015 i 2016 r. Wojewoda powoływał Powiatową Komisję Lekarską w Świnoujściu do przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej (dalej PKL)¹⁰, określając każdorazowo jej siedzibę¹¹ i zasięg terytorialny oraz terminy funkcjonowania. W skład PKL w 2015 r. i w 2016 r. powołano 3 osoby: przewodniczącego – lekarza reumatologa; sekretarza – pracownika Urzędu oraz pracownika średniego personelu medycznego; wyznaczono także 1 osobę do zastępczego pełnienia funkcji przewodniczącego komisji – lekarza chorób wewnętrznych, 1 osobę do zastępczego pełnienia funkcji sekretarza – pracownika Urzędu i 1 osobę za średni personel medyczny.

(dowód: akta kontroli str. 206-228, 263-298)

Propozycje do planu kwalifikacji wojskowej, przeprowadzanej w 2015 r. i 2016 r. na terenie powiatu świnoujskiego, przekazane były przez Prezydenta (odpowiednio w dniach 19.12.2014 r. oraz 29.12.2015 r.) do Dyrektora Wydziału Bezpieczeństwa

⁹ Miasto Świnoujście.

¹⁰ Zarządzenia w sprawie powołania powiatowych komisji lekarskich oraz określenia ich siedzib i terytorialnego zasięgu działania nr 22/2015 z dnia 16 stycznia 2015 r. oraz nr 20/2016 z dnia 18 stycznia 2016 r.

¹¹ Zgodnie z pismami Prezydenta z 17.12.2014 r. i 28.12.2015 r., tj. Miejski Dom Kultury w Świnoujściu.

i Zarządzania Kryzysowego Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego¹². Obejmowały one terminy i godziny urzędowania PKL, liczbę mężczyzn i kobiet¹³ z terenu Miasta podlegających w danym roku kwalifikacji¹⁴ (według przekazanych przez Prezydenta danych, kwalifikacji podlegało: w 2015 r. – 262 osoby, w tym 216 z rocznika 1996 i 46 z roczników starszych; w 2016 r. – 225 osób, w tym 175 z rocznika 1997 i 50 z roczników starszych oraz 6 kobiet), kandydatów do powołania do składu PKL oraz do zastępczego pełnienia funkcji w tych komisjach, a także nazwę posiadacza i adres lokalu, w którym przeprowadzana będzie kwalifikacja na terenie powiatu. W odniesieniu do kwalifikacji z 2016 r. podano liczbę osób (5) planowanych do zatrudnienia, w tym 4, które będą wprowadzać dane do ewidencji wojskowej oraz wydawać wojskowe dokumenty osobiste oraz 1, która będzie prowadzić zajęcia świetlicowe z osobami podlegającymi kwalifikacji (dalej świetlicowy). Ponadto przekazano informacje wymagane w § 13 pkt 4 i 5 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 listopada 2009 r. w sprawie kwalifikacji wojskowej¹⁵.

(dowód: akta kontroli str. 299-304, 305-309)

Realizując zadania z zakresu powszechnego obowiązku obrony Prezydent poinformował Komendanta Powiatowego Policji w Świnoujściu¹⁶ oraz Komendanta Straży Miejskiej w Świnoujściu¹⁶ o działalności PKL w dniach od 26.02. do 11.03.2015 r. oraz w dniach 5-15.04.2016 r. Jednocześnie przekazał prośbę o zabezpieczenie porządku publicznego w rejonie siedziby PKL.

(dowód: akta kontroli str. 219-222)

Zgodnie z wymogami art. 32a ustawy, Prezydent zapewnił lokale dla organów uczestniczących w przeprowadzaniu kwalifikacji wraz z wyposażeniem w przedmioty niezbędne przy wprowadzaniu do ewidencji wojskowej danych osób stawiających się do kwalifikacji. Zapewnił również porządek w tych lokalach oraz zabezpieczenie pomieszczeń i dokumentacji po zakończeniu urzędowania organów uczestniczących w przeprowadzaniu kwalifikacji. Kwalifikacja w okresie objętym kontrolą odbywała się w pomieszczeniach Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego mieszczących się w budynku MDK w Świnoujściu. Każdorazowo dodatkowe wyposażenie medyczne i administracyjne, materiały biurowe wykorzystywane przez PKL oraz środki higieny w sanitariatach zapewniał Prezydent.

(dowód: akta kontroli str.206-218, 255-258)

Za organizację i przeprowadzenie kwalifikacji na terenie powiatu odpowiadali naczelnik WSO i podinspektor ds. obronnych w wydziale. Na potrzeby kwalifikacji wojskowej zapewniono w badanym okresie m.in. pomieszczenia, wyposażenie medyczne i administracyjne oraz materiały biurowe niezbędne do przeprowadzenia kwalifikacji.

(dowód: akta kontroli str.206-218, 255-258)

Dokumentacja zawierająca: księgę orzeczeń lekarskich, listy osób, o których mowa w § 9 ust. 1 rozporządzenia o kwalifikacji oraz akta orzeczeń PKL, przechowywana była w szafie metalowej zamykanej na klucz, znajdującej się w pomieszczeniu objętym całodobowym monitoringiem Urzędu.

(dowód: akta kontroli str. 259-260)

Zgodnie z § 24 ust.1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 listopada 2009r. w sprawie komisji lekarskich orzekających o stopniu zdolności do czynnej

¹² Dalej: „WBiz ZUW”.

¹³ W 2015 r. nie przewidywano do rejestracji żadnych kobiet.

¹⁴ Nie podawano liczby kobiety podlegających kwalifikacji wojskowej w 2015 r.

¹⁵ Dz.U. Nr 202 poz. 1566 ze zm., dalej rozporządzenie o kwalifikacji.

¹⁶ Pismo z 29.01.2015 r. oraz z 10.03.2016 r.

służby wojskowej osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej¹⁷, Prezydent zapewnił obsługę administracyjną PKL.

Prezydent podpisał również porozumienia (z 21.12.2014 r. oraz z 18.01.2016 r.) z Wojewodą w sprawie powierzenia niektórych zadań z zakresu administracji rządowej związanych z przeprowadzaniem badań specjalistycznych, w tym psychologicznych oraz obserwacji szpitalnej osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej na potrzeby PKL. Na wykonywanie ww. specjalistycznych badań lekarskich w związku z działalnością PKL w latach 2015-2016 Prezydent zawarł stosowne umowy z podmiotami świadczącymi usługi medyczne w ww. zakresie. Wylonieni zostali w drodze zapytania o cenę jednostkową usługi.

Na wykonywanie usług polegających na rejestracji osób podczas kwalifikacji w latach 2015-2016 Prezydent w każdym roku zawarł 5 umów zleceń. Zakres przedmiotowy 4 z nich obejmował wykonywanie prac polegających na „wprowadzaniu danych do ewidencji wojskowej w czasie działalności PKL w Świnoujściu” oraz 1 na wykonanie „czynności świetlicowego oraz codzienne sprzątanie pomieszczeń wykorzystywanych przez PKL”. Umowy zostały zawarte na okres kwalifikacji wojskowej w badanym okresie.

Zleceńobiorcom wykonującym prace związane m.in. z wprowadzaniem danych do ewidencji wojskowej i wydawaniem wojskowych dokumentów osobistych osobom zgłaszającym się do kwalifikacji wojskowej¹⁸, Wojskowy Komendant Uzupełnień w Świnoujściu (dalej WKU) każdego roku wydał pisemne upoważnienia do przetwarzania danych osobowych. Kopie tych upoważnień nie zostały dołączone do dokumentacji z kwalifikacji w latach 2015-2016, ponieważ podlegały rokrocznie komisijnemu niszczeniu przez WKU.

Nadzór WKU w czasie kwalifikacji w latach 2015-2016 prowadzony był poprzez skierowanie do prac przedstawiciela, upoważnionego do czynności ustawowo przypisanych WKU, związanych z założeniem ewidencji wojskowej osób podlegających kwalifikacji i przetwarzaniem danych gromadzonych w tej ewidencji.

(dowód: akta kontroli str. 206-218, 223-254, 255-258)

Przewodniczący PKL nie przedstawiał wniosków, opinii ani uwag dotyczących ewentualnych zmian w organizacji i przeprowadzeniu kwalifikacji wojskowej w latach 2015-2016.

(dowód: akta kontroli str. 502-525)

Lista stawiennictwa osób do kwalifikacji wojskowej w 2015 i 2016 r. została sporządzona w dniu 20.01.2015 r. i 04.01.2016 r. przez pracownika WSO. Ogłoszenie terminu kwalifikacji przypadało odpowiednio na dzień 16.01.2015 r. i 15.01.2016 r. Forma list w 2015 i 2016 r. odpowiadała wzorowi określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia o kwalifikacji.

(dowód: akta kontroli str. 341-382)

Listy zostały sporządzone na podstawie rejestrów, wykazu osób o nieuregulowanym stosunku do powszechnego obowiązku obrony oraz imiennych zestawień osób otrzymanych od Komendanta WKU.

W ramach kwalifikacji wojskowej w 2015 r. Komendant przekazał 2.02.2015 r. imienny wykaz obejmujący 4 mężczyzn podlegających wezwaniu do kwalifikacji, którzy stawali już do kwalifikacji i ubiegali się o zmianę kategorii wojskowej. W ramach kwalifikacji prowadzonej w 2016 r. Komendant 14.12.2015 r. przekazał imienny wykaz obejmujący 6 kobiet podlegających wezwaniu do PKL oraz

¹⁷ Dz.U. z 2013 r. poz. 735, dalej: „rozporządzenie w sprawie komisji lekarskich”.

¹⁸ W latach 2015 – 2016 prace te wykonywały każdorazowo 4 osoby.

2 mężczyzn podlegających wezwaniu do kwalifikacji, którzy stawali już do kwalifikacji i ubiegali się o zmianę kategorii wojskowej.

(dowód: akta kontroli str. 263-271, 341-382, 329-331)

Jeden egzemplarz listy stawiennictwa na potrzeby PKL podinspektor ds. obronnych WSO przekazał sekretarzowi PKL w przeddzień rozpoczęcia kwalifikacji w 2015 r. i 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 263-271)

Prezydent wzywał wszystkie osoby ujęte na listach do stawienia się do kwalifikacji wysyłając pojedyncze egzemplarze wezwań. W dokumentacji Urzędu brak było 262 egzemplarzy archiwalnych wezwań do kwalifikacji w 2015 r. oraz 225 egzemplarzy archiwalnych wezwań do kwalifikacji w 2016 r. (wtórnych wezwań ad acta oraz zwrotek nie gromadzono w Urzędzie). W dokumentacji Urzędu brak było 239 egzemplarzy zwrotnych wezwań do kwalifikacji w 2015 r. oraz 196 egzemplarzy zwrotnych wezwań do kwalifikacji w 2016 r. (wezwania zostały doręczone adresatom). Treść wezwań była zgodna z wzorem określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia o kwalifikacji. Analiza wezwań zwrotnych do stawienia się na kwalifikację w latach 2015-2016 potwierdziła, że w przypadku 52 tych wezwań zapewniono terminowe ich doręczenie tj., co najmniej na siedem dni przed wyznaczonym terminem kwalifikacji (od 16 do 64 dni przed terminem). W ww. przypadkach osoby wzywane nie odebrały wezwań. Wezwania doręczane były przez pracowników Urzędu oraz przez operatora usług pocztowych (pozostawiono awiza). Terminy wezwań były zgodne z terminami kwalifikacji wojskowej wskazanymi w obwieszczeniach Wojewody. Wezwania zostały opatrzone pieczęcią i podpisem podinspektora ds. obronnych WSO (z upoważnienia Prezydenta).

(dowód: akta kontroli str. 335-336)

Czynności związane z prowadzeniem listy stawiennictwa osób do kwalifikacji i sprawdzeniem tożsamości osób stawiających się wykonywane były przez pracownika WSO ds. obronnych.

Prezydent upoważnił imiennie ww. pracownika do sprawdzania tożsamości osób podlegających stawieniu się do kwalifikacji, prowadzenia listy osób, które stawiały się do kwalifikacji oraz przygotowania dokumentów niezbędnych do wszczęcia procedur w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji w stosunku do osób, które bez uzasadnionej przyczyny nie stawiały się do kwalifikacji wojskowej, a także dostępu do danych osobowych wynikających z ustaw o ewidencji ludności i dowodach osobistych oraz powszechnym obowiązku obrony RP.

Naczelnik Wydziału posiadał upoważnienia Prezydenta m.in. w zakresie wydawania w jego imieniu decyzji administracyjnych, postanowień i zaświadczeń w zakresie zadań określonych w Regulaminie Organizacyjnym dla WSO.

(dowód: akta kontroli str. 337-340)

W wyniku przeprowadzonej kwalifikacji w 2015 r. stawiło się 219 mężczyzn (83,6%) z liczby 262 mężczyzn podlegających kwalifikacji, w tym 19 mężczyzn roczników starszych. Do kwalifikacji nie stawiło się 43 mężczyzn, z tego 33 mężczyzn roczników starszych. Kwalifikacją w 2015 r. nie objęto kobiet. W ramach działalności PKL skierowano 39 osób na badania specjalistyczne (26 okulistycznych, 8 pulmonologicznych, 2 neurologiczne, 2 psychiatryczne, 1 laryngologiczne). Wobec 13 osób uchylających się od stawiennictwa do kwalifikacji, zarządono przymusowe doprowadzenie przez Policję, z tego doprowadzono 6 osób.

(dowód: akta kontroli str. 259-260, 261, 310-322, 341-361)

W wyniku przeprowadzonej kwalifikacji w 2016 r. stawiło się 162 mężczyzn (72,0%) z liczby 225 mężczyzn podlegających kwalifikacji, w tym 7 mężczyzn roczników

starszych. Do kwalifikacji nie stawilo się 63 mężczyzn, z tego 41 mężczyzn roczników starszych. Kwalifikacją w 2016 r. objęto 2 kobiety. W ramach działalności PKL skierowano 42 osoby na badania specjalistyczne (34 okulistyczne, 5 pulmonologicznych, 3 psychiatryczne). Wobec uchylających się od stawienia się do kwalifikacji, w stosunku do 6 osób zarządzono przymusowe doprowadzenie przez Policję, z tego doprowadzono 2 osoby.

(dowód: akta kontroli str. 259-260, 262, 323-328, 362-382)

Prezydent prowadził wykaz osób o nieuregulowanym stosunku do powszechnego obowiązku obrony, w którym ujmowano osoby, które nie dopełniły obowiązku stawienia się do kwalifikacji w wyznaczonym terminie i miejscu.

W latach 2015-2016 w wykazie osób o nieuregulowanym stosunku do powszechnego obowiązku obrony wykazanych było łącznie 82 osoby z roczników od 1991 do 1997. W wykazie nadal figurowały 53 osoby. Nie wpisano do wykazu 14 osób, które nie stawiały się do kwalifikacji (dane z list stawiennictwa). W okresie objętym kontrolą skreślono z wykazu 29 osób.

Wg stanu na dzień 27 lutego 2017 r. w wykazie ujętych było z poszczególnych roczników łącznie 53 osoby: z 1993 – 10 osób; z 1994 – 9 osób; z 1995 – 11 osób; z 1996 – 15 osób oraz z rocznika 1997 – 8 osób.

W wyniku analizy wykazu ustalono m.in., że:

- 2 osoby z rocznika 1991 zostały skreślone z dniem 05.01.2016 r. w związku z ukończeniem 24 roku życia, a 4 osoby przed upływem roku, w którym ukończyły 24 lata (nie zostały ujęte na liście stawiennictwa do kwalifikacji w 2015 r.);
- 1 osoba z rocznika 1992 została skreślona w związku z wymeldowaniem (brak adnotacji, kiedy to nastąpiło) oraz 2 osoby skreślono przed upływem roku, w którym ukończyły 24 rok życia (nie zostały ujęte na liście stawiennictwa do kwalifikacji w 2015 r. i 2016 r.), a 2 osoby mimo zakończenia roku, w którym ukończyły 24 lata i zgłoszenia się do WKU w celu wykreślenia, nadal figurują w wykazie;
- z powodu wymeldowania z pobytu stałego lub czasowego trwającego ponad 3 miesiące z wykazu wykreślono 8 osób z roczników 1993-1997;
- z powodu podwójnego obywatelstwa z wykazu wykreślono 2 osoby z roczników 1993-1997;
- z powodu zgłoszenia się do powtórnej kwalifikacji z wykazu wykreślono 3 osoby z roczników 1993-1997;
- nieobecność 6 osób uznano za usprawiedliwioną, a w wykazie jako przyczynę skreślenia wpisano, że osoby te przebywają poza granicami kraju;
- 2 osoby skreślono, ponieważ posiadały jedynie meldunek czasowy, a nie stały;
- u 1 osoby podstawą skreślenia było oświadczenie ojca, że wymelduje syna z mieszkania;
- w 13 przypadkach nie podano przyczyny wykreślenia z wykazu.

(dowód: akta kontroli str. 383-401)

Imienne zestawienie osób, które nie stawiały się do kwalifikacji do końca roku kalendarzowego, w którym ukończyły 24 rok życia przekazano do WKU w dniu 06.11.2014 r. – dla rocznika 1990 (6 osób), w dniu 05.01.2016 r. dla rocznika 1991 (8 osób) oraz w dniu 29.12.2016 r. dla rocznika 1992 (6 osób).

(dowód: akta kontroli str. 332-334)

W latach 2015-2016 Prezydent nie nakładał kary grzywny w związku z niestawieniem się do kwalifikacji bez podania uzasadnionej przyczyny. Wydano 19 zarządzeń o doprowadzenie przez Policję. Analiza wpisów do wykazu osób o nieuregulowanym stosunku do służby wojskowej wykazała, że z 82 osób figurujących w wykazie do 63 osób nie podejmowano działań przymuszających (grzywna, doprowadzenie w asyście Policji do PKL).

W stosunku do osób, które nie stawily się do kwalifikacji wojskowej, z uwagi na długotrwały pobyt za granicą, Prezydent w badanym okresie nie wszczynal postępowania w sprawie wymeldowania obywatela polskiego, który opuścił miejsce pobytu stałego lub czasowego i nie dopełnił obowiązku wymeldowania się.

(dowód: akta kontroli str. 263-271, 310-328, 383-401)

W odniesieniu do 53 osób o nieuregulowanym stosunku do kwalifikacji¹⁹, Komendant WKU, w informacji złożonej w toku kontroli stwierdził, że nie prowadził działań w celu skutecznego wykonania obowiązku stawienia tych osób podając, że obowiązek ustalenia miejsca pobytu oraz przyczyn niedopełnienia obowiązku zgłoszenia się do rejestracji należy do wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Osobom podlegającym obowiązkowi czynnej służby wojskowej, które nie stawily się do kwalifikacji, Komendant WKU nie wydawał zgody na wyjazd i pobyt poza granicami kraju oraz nie zakładał i nie prowadził kart poszukiwania w stosunku do osób, które nie stawily się do kwalifikacji²⁰.

(dowód: akta kontroli str. 402-408)

2.2. Finansowanie zadań związanych z rejestracją i kwalifikacją wojskową.

1. W latach 2015-2016 w budżecie Miasta nie wyodrębniano wydatków związanych z przeprowadzeniem kwalifikacji (rozdział 75045 „Kwalifikacja wojskowa”). Miasto, wg wyjaśnień Skarbnika Miasta, nie występowało i nie otrzymywało wyodrębnionych środków od Wojewody na realizację zadań z zakresu administracji rządowej zleconych ustawą. Wydatki pokrywane były ze środków własnych Miasta i ujmowane w rozdziale 75023 „Urzędy gmin”.

Według szacunków przygotowanych przez Skarbnika, Miasto w 2015 i 2016 r. z tytułu realizacji zadań związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem rejestracji i kwalifikacji wojskowej poniosło wydatki w wysokości odpowiednio: 13.649 zł i 13.614 zł. Wydatki te obejmowały wynagrodzenie pracownika (1/5 etatu)²¹ wraz z pochodnymi (9.483 zł i 10.485 zł), wydatki z tytułu korespondencji wysłanej drogą pocztową oraz koszty doręczeń przez pracowników Urzędu w wysokości 20% kosztów (4.152 zł i 3.114 zł). W 2015 r. i 2016 r. Miasto poniosło również wydatki z tytułu delegacji 2 pracowników WSO na szkolenie w ZUW dotyczące kwalifikacji w 2015 i 2016 r. w wysokości 50% kosztów (po 15 zł).

(dowód: akta kontroli str. 409-414)

2. Realizacja zadań zleconych powiatowi z zakresu administracji rządowej dotyczące przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej była zgodna z zasadami gospodarowania środkami publicznymi.

Zgodnie z planem dotacji celowych ustalonym przez Wojewodę, dotacja celowa dla powiatu świnoujskiego (w rozdziale 75045 – „Kwalifikacja wojskowa”) wynosiła 21.500 zł w 2015 r. i 22.000 zł w 2016 r. (co roku po 19.000 zł w § 2110 – dotacje celowe przekazane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat oraz 2.500 zł i 3.000 zł w § 2120 – dotacje celowe przekazane z budżetu państwa na zadania bieżące realizowane przez powiat na podstawie porozumień z organami administracji publicznej).

(dowód: akta kontroli str. 415-422, 429-463, 502-530)

Środki dotacji celowej przyznanej w dziale 750 rozdziale 75045 § 4210 wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem w 2015 r. w łącznej kwocie 18.999 zł i w 2016 r. – 18.998 zł, tj. na cele i zadania wynikające z ustawy oraz rozporządzeń

¹⁹ Stan na 14 marca 2017 r.

²⁰ Kompetencja w tym zakresie przysługuje Komendantowi w razie ogłoszenia mobilizacji lub w czasie wojny.

²¹ Stanowisko do spraw obronnych w WSO.

wykonawczych wydanych na jej podstawie. Wydatki rzeczowe obejmujące zakup usług, materiałów, wyposażenia oraz wynagrodzeń bezosobowych związane były bezpośrednio z przeprowadzaniem kwalifikacji. W rozliczeniu otrzymanej dotacji w poszczególnych latach wykazano, że:

- 2015 r. w dziale 750, rozdziale 75045 na zadania zlecone wydatkowano 859 zł w § 4110 – składki na ubezpieczenie społeczne, 24 zł w § 4120 – składki na fundusz pracy, 9.200 zł w § 4170 – wynagrodzenia bezosobowe, 8.915 zł w § 4210 – zakup materiałów i wyposażenia; niewykorzystaną kwotę dotacji w wysokości 1 zł zwrócono na rachunek ZUW w dniu 14.08.2015 r.;
- 2016 r. w dziale 750, rozdziale 75045 na zadania zlecone wydatkowano 773 zł w § 4110 – składki na ubezpieczenie społeczne, 8.280 zł w § 4170 – wynagrodzenia bezosobowe, 9.945 zł w § 4210 – zakup materiałów i wyposażenia; niewykorzystaną kwotę dotacji w wysokości 1 zł zwrócono na rachunek ZUW w dniu 01.09.2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 413-418, 423-425)

Środki dotacji celowej przyznanej w dziale 750 rozdziale 75045 § 4220 wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem w 2015 r. w łącznej kwocie 2.330 zł i w 2016 r. – 2.340 zł, tj. na cele i zadania wynikające z porozumień zawartych z Wojewodą²², o którym mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym²³. W rozliczeniu otrzymanej dotacji w poszczególnych latach wykazano, że:

- w 2015 r. w dziale 750, rozdziale 75045 § 4280 na zadania zlecone wydatkowano 2.330 zł, w tym na badania neurologiczne 160 zł, na badania okulistyczne 1.300 zł, na badania pulmonologiczne 640 zł, na badania psychiatryczne 180 zł oraz na badania laryngologiczne 50 zł; niewykorzystaną kwotę dotacji w wysokości 170 zł zwrócono na rachunek ZUW w dniu 29.04.2015 r.;
- 2016 r. w dziale 750, rozdziale 75045 § 4280 na zadania zlecone wydatkowano 2.340 zł, w tym na badania okulistyczne 1.700 zł, na badania pulmonologiczne 400 zł oraz na badania psychiatryczne 240 zł; niewykorzystaną kwotę dotacji w wysokości 660 zł zwrócono na rachunek ZUW w dniu 28.07.2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 419-422, 426-428)

Wysokość kwot dodatkowego wynagrodzenia osób wchodzących w skład komisji lekarskich oraz pracowników średniego personelu medycznego, wyznaczonych do PKL orzekających o stopniu zdolności do czynnej służby wojskowej osób stawiających się do kwalifikacji była zgodna ze stawkami ustalonymi przez Wojewodę²⁴ i obliczana była jako iloczyn liczby posiedzeń, w których brali udział oraz:

- dla przewodniczącego komisji lekarskiej – kwoty 200 zł;
- dla sekretarza komisji lekarskiej – kwoty 120 zł;
- dla pracownika średniego personelu medycznego - kwoty 100 zł.

(dowód: akta kontroli str.298, 431)

²² Porozumienie z dnia 21 grudnia 2004 r. w sprawie powierzenia niektórych zadań z zakresu administracji rządowej związanych z przeprowadzeniem badań specjalistycznych i obserwacji szpitalnej poborowych dla potrzeb PKL oraz Porozumienie z dnia 18 stycznia 2016 r. w sprawie powierzenia niektórych zadań z zakresu administracji rządowej związanych z przeprowadzeniem badań specjalistycznych, w tym psychologicznych oraz obserwacji szpitalnej osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej na potrzeby PKL

²³ Dz.U. z 2016 r. poz. 814, ze zm.

²⁴ W § 5 zarządzenia nr 22/2015 Wojewody Zachodniopomorskiego z 16.01.2015 r. oraz w § 5 zarządzenia nr 20/2016 Wojewody Zachodniopomorskiego z 18.01.2016 r. w sprawie powołania powiatowych komisji lekarskich oraz określenia ich siedzib i terytorialnego zasięgu.

Osobom wchodzącym w skład PKL określających zdolność do czynnej służby wojskowej osób stawiających się do kwalifikacji, Prezydent wypłacił dodatkowe wynagrodzenie za pracę²⁵, w następujących wysokościach:

- 4.200 zł w 2015 r., w tym przewodniczącemu PKL (za 10 posiedzeń) – 2.000 zł, sekretarzowi PKL (za 10 posiedzeń) – 1.200 zł i dla pracownika średniego personelu medycznego (za 10 posiedzeń) 1.000 zł;
- 3.780 zł w 2016 r. w tym przewodniczącemu PKL (za 9 posiedzeń) – 1.800 zł, sekretarzowi PKL (za 9 posiedzeń) – 1.080 zł, dla pracownika średniego personelu medycznego 900 zł.

(dowód: akta kontroli str. 429-438, 479-482, 498-501)

Lekarzom wchodzącym w skład komisji oraz pracownikom średniego personelu medycznego, wyznaczonym do tej komisji, na podstawie art. 30 ust. 2 ustawy, wypłacono dodatkowe wynagrodzenia za pracę związaną z określaniem zdolności do czynnej służby wojskowej. Lekarz wchodzący w skład PKL oddelegowany został przez zakład pracy, a osoba będąca pracownikami średniego personelu medycznego oraz sekretarz w czasie prowadzenia kwalifikacji znajdowały się na urlopach wypoczynkowych.

(dowód: akta kontroli str. 429-438)

Ze środków dotacji celowej otrzymanej na realizację zadań zleconych w zakresie kwalifikacji realizowanych przez powiat wypłacono wynagrodzenia za wykonywanie prac związanych z wprowadzaniem danych do ewidencji wojskowej osób stawiających się do kwalifikacji i wydawaniem wojskowych dokumentów osobistych oraz prowadzeniem zajęć z osobami zgłaszającymi się do kwalifikacji. Wynosiły one:

- 5.000 zł w 2015 r. łącznie dla 5 osób, w tym 4.000 zł dla 4 pisarzy, którzy wprowadzili do ewidencji wojskowej dane 210 osób, które stawiały się do kwalifikacji oraz 1.000 zł dla osoby prowadzącej zajęcia świetlicowe;
- 4.500 zł w 2016 r. łącznie dla 6 osób, w tym 3.600 zł dla 5 pisarzy, którzy wprowadzili do ewidencji wojskowej dane 152 osób, które stawiały się do kwalifikacji i 900 zł dla osoby prowadzącej zajęcia świetlicowe.

Ze środków dotacji celowej nie były finansowane wynagrodzenia innych osób niż członków PKL, osób zatrudnianych do prac związanych z wprowadzaniem danych do ewidencji wojskowej oraz prowadzeniem zajęć z osobami stawiającymi się do kwalifikacji.

(dowód: akta kontroli str. 229-250, 429-438, 464- 478, 483-497)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Ustalone
nieprawidłowości

1. Wezwania na kwalifikację wojskową w 2015 r. (łącznie 262) oraz w 2016 r. (łącznie 225), o których mowa w § 4 ust. 1 rozporządzenia o kwalifikacji, nie zostały sporządzone w dwóch egzemplarzach oraz nie gromadzono w aktach zwrotnych potwierdzeń odbioru tych wezwań. Zgodnie z § 60 ust. 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych²⁶ prowadzący sprawę włącza do akt sprawy podpisany egzemplarz pisma wychodzącego przeznaczony do włączenia do akt sprawy oraz dowód doręczenia wezwania.

(dowód: akta kontroli str. 335-336)

²⁵ Ze środków dotacji celowej przeznaczonej na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat (rozdział 75045, § 2120).

²⁶ Dz. U. Nr 14 poz. 67.

Naczelnik WSO z upoważnienia Prezydenta wyjaśniła m.in., że: „§ 4 ust. 1 mówi: *Wójtowie lub burmistrzowie (prezydenci miast) wzywają osoby do stawienia się do kwalifikacji wojskowej za pomocą wezwań. Nie ma mowy o dwóch egzemplarzach wezwań. W myśl § 60 ust. 4 ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej akta spraw zakładane są dla osób, które mają nieuregulowany stosunek do służby wojskowej. Nie ma potrzeby zakładania akt osobom, które stawiały się na kwalifikację wojskową, posiadają określoną kategorię zdrowia i otrzymały książeczkę wojskową. Takie osoby Wojskowy Komendant Uzuppełnień automatycznie przenosi do rezerwy.*”

(dowód: akta kontroli str. 531-538)

2. Niezgodnie z przyjętym w Urzędzie wzorem prowadzono wykaz osób o nieuregulowanym stosunku do powszechnego obowiązku obrony. Z wykazu tego, wbrew wymogom ujętym w § 10 ust. 2 rozporządzenia o kwalifikacji, przedwcześnie wykreślono 9 osób²⁷, które nie stawiały się do kwalifikacji wojskowej lub nie ukończyły 24 lat w poprzednim roku kalendarzowym.

Ponadto, niezgodnie z § 10 ust. 1 pkt 3 przywołanego rozporządzenia, w wykazie tym nie ujęto 14 osób²⁸, które nie stawiały się do kwalifikacji wojskowej prowadzonej w 2015 r. i w 2016 r.

W ww. wykazach z lat 2015-2016 na 58 przypadków osób, które nie zgłosiły się do kwalifikacji, a zostały wykreślone z wykazu - w 51 przypadkach nie podano daty, a w 16 przypadkach przyczyny wykreślenia, co nie pozwalało ustalić okoliczności i zasadności wykreślenia osób z wykazu.

(dowód: akta kontroli str. 383-401)

Naczelnik WSO z upoważnienia Prezydenta wyjaśniła m.in., że nie ma ustawowego wzoru dotyczącego prowadzenia rejestru osób o nieuregulowanym stosunku do powszechnego obowiązku obrony. Podstawą do wykreślenia ww. osób był głównie wieloletni pobyt poza granicami kraju.

(dowód: akta kontroli str. 531-579)

3. Nierzetelnie prowadzono listy stawiennictwa na kwalifikację w 2015 r. i 2016 r. Na liście w 2015 r., wbrew wymogom ujętym w § 9 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia o kwalifikacji, nie ujęto 7 osób²⁹, które nie stawiały się do kwalifikacji wojskowej prowadzonej w 2014 r.

Na liście w 2016 r., wbrew wymogom ujętym w § 9 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia o kwalifikacji, nie ujęto 7 osób³⁰, które nie stawiały się do kwalifikacji wojskowej prowadzonej w 2014 r. i 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 383-401)

Naczelnik WSO, z upoważnienia Prezydenta, wyjaśniła m.in. że: spośród osób, pominiętych na listach w 2015 i 2016 r. część osób zgłosiła wyjazd za granicę.

(dowód: akta kontroli str. 531-579)

4. W badanym okresie 14 osób³¹ podlegających obowiązkowi czynnej służby wojskowej, które przebywały poza granicami kraju, nie stawiało się do kwalifikacji wojskowej i nie wystąpiło o zezwolenie wojskowego komendanta uzupełnień na wyjazd i pobyt za granicą, wymagane art. 53 ust. 2 pkt 1 ustawy.

²⁷ Dotyczy osób o inicjałach: Cz.P.; Ś.M.; O.N.; M.J.; W.R.; S.M.; G.M.; Z.D.; K.F.

²⁸ Dotyczy osób o inicjałach Ł.M.; K.K.; J.D.; B.F.; B.D.; K.Ł.; K.K.; K.K.; P.M.; S.J.; S.D.; Sz.K.; T.M.; Z.M.

²⁹ Osoby o inicjałach: Cz.P.; Ś.M.; O.N.; M.J.; W.R.; S.M.; G.M.

³⁰ Osoby o inicjałach: W.R.; S.M.; G.M.; Z.D.; K.N.; K.F.; J.D.

³¹ Osoby o inicjałach: Ś.M.; O.N.; M.J.; Sz.P.; W.R.; S.M.; G.M.; H.P.; Sz.L.; B.P.; K.F.; K.J.; M.B.; S.A.

Wobec tych osób Prezydent Miasta nie podejmował czynności określonych w art. 32 ust. 10 ustawy (nałożenie grzywny w celu przymuszenia do stawienia się do kwalifikacji albo zarządzenie przymusowego doprowadzenia ich przez Policję).

(dowód: akta kontroli str. 383-401)

Analiza załączników do wyjaśnień Naczelnik WSO z dnia 20.04.2017 r. wykazała, że w Urzędzie nie podejmowano ww. działań m.in. w stosunku do następujących osób urodzonych po 1991 r.:

- Ł.M. zameldowany jest na pobyt stały w Świnoujściu, legitymujący się polskim dowodem osobistym zgłosił w Urzędzie wyjazd za granicę na pobyt czasowy ponad 3 mies., od 02.02.2015 r. przebywa czasowo na terenie Danii;
- K.K. obywatel polski, zgłosił w Urzędzie wyjazd za granicę na pobyt czasowy ponad 3 mies., od 18.03.2013 r. przebywa czasowo na terenie Niemiec, wymeldowany z pobytu czasowego trwającego ponad 3 mies. w Świnoujściu, meldunek stały w Świnoujściu nadal aktualny;
- B.D. obywatel polski, wymeldowany z pobytu czasowego trwającego ponad 3 mies. w Świnoujściu, meldunek stały w Świnoujściu nadal aktualny, brak adnotacji, kiedy wymeldowany z pobytu czasowego, babcia mężczyzny oświadczyła, że od 8 lat przebywa na terenie Szwecji, załączono zaświadczenie o uczęszczaniu do szkoły w Szwecji;
- K.K. zameldowany jest na pobyt stały w Świnoujściu, nie zgłosił w Urzędzie wyjazdu za granicę na pobyt czasowy ponad 3 mies., babcia mężczyzny oświadczyła, że przebywa na terenie Irlandii, załączono zaświadczenie z uczelni w Irlandii;
- P.M. zameldowany jest na pobyt stały w Świnoujściu, nie zgłosił w Urzędzie wyjazdu za granicę na pobyt czasowy ponad 3 mies., brak informacji, gdzie przebywa;
- S.J. zameldowany jest na pobyt stały w Świnoujściu, zgłoszono w Urzędzie wyjazd za granicę na pobyt czasowy ponad 3 mies., od 08.02.2008 r. przebywa na terenie Irlandii;
- P.M. zameldowany jest na pobyt stały w Świnoujściu, nie zgłoszono w Urzędzie wyjazdu za granicę na pobyt czasowy ponad 3 mies., brak informacji, gdzie przebywa;
- T.M. zameldowany jest na pobyt stały w Świnoujściu, zgłoszono w Urzędzie wyjazd za granicę na pobyt czasowy ponad 3 mies., od 23.02.2016 r. przebywa na terenie Niemiec;
- SZ.L. obywatel polski, wymeldowany z pobytu czasowego w Świnoujściu, trwającego ponad 3 mies., brak daty wymeldowania z pobytu czasowego, kuzyn mężczyzny oświadczył 20.02.2013 r., że czasowo przebywa za granicą, na czas nieokreślony, meldunek stały w Świnoujściu nadal aktualny;
- SZ.P. kuzyn mężczyzny oświadczył 20.02.2013 r., że od 2007 r. czasowo przebywa za granicą w Anglii, na czas nieokreślony;
- H.P. obywatel polski, wymeldowany 27.11.2005 r. z pobytu czasowego trwającego ponad 3 mies., meldunek stały w Świnoujściu nadal aktualny;
- Ś.M. ojciec mężczyzny oświadczył 08.02.2013 r., że od wielu lat przebywa i uczy się za granicą w Anglii, oświadczenia o podobnej treści złożyli dziadkowie mężczyzny;
- O.N. z listy adresów pobytu czasowego wynika, że od 04.04.2013 r. do nadal czasowo przebywa na terenie Anglii;

- M.J. z listy adresów pobytu czasowego wynika, że od 19.11.2013 r. do 31.12.2015 r. czasowo przebywał na terenie Niemiec;
- S.M. z listy adresów pobytu czasowego wynika, że od 24.02.2015 r. czasowo przebywa na terenie Szwecji;
- G.M. babcia mężczyzny 20.02.2013 r. oświadczyła, że od 11 lat przebywa za granicą w Anglii;
- K.F. obywatel polski, zameldowany aktualnie na pobyt stały w Świnoujściu;
- W.R. zameldowany jest na pobyt stały w Świnoujściu, nie zgłoszono w Urzędzie wyjazdu za granicę na pobyt czasowy ponad 3 mies., babcia mężczyzny oświadczyła 03.02.2014 r., że przebywa i studiuje za granicą we Włoszech, przedstawiono zaświadczenie z uczelni włoskiej.

(dowód: akta kontroli str. 531-579)

Naczelnik WSO z upoważnienia Prezydenta wyjaśniła m.in., że: *„Prezydent Miasta nie podejmował czynności określonych w art. 32 ust. 10 ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP (nałożenie grzywny w celu przymuszenia do stawienia się do kwalifikacji albo zarządzenie przymusowego doprowadzenia ich przez Policję) wobec osób, które przebywały poza granicami kraju i nie stawiały się do kwalifikacji wojskowej, ponieważ zgodnie z wyjaśnieniami dotyczącymi organizacji i przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej Wojewody Zachodniopomorskiego, zaniechanie złożenia wniosku o egzekucję administracyjną może nastąpić wobec tych osób które, według dokonanych wcześniej ustaleń w postępowaniu wyjaśniającym, nie przebywają w miejscu zameldowania gdyż od szeregu lat przebywają za granicą i z tego powodu nie doręczono im wezwania imiennego i nie mogły zapoznać się z treścią obwieszczenia Wojewody wzywającego do kwalifikacji wojskowej. ...W 2010 roku została zawieszona czynna służba wojskowa i z tego też powodu nie ma obowiązku zgłaszania do WKU zmian zamieszkania i wyjazdu za granicę na okres dłuższy niż sześć miesięcy oraz informować o dacie powrotu z tego wyjazdu oraz uzyskiwać zezwolenia na ten wyjazd. Z dniem 1 sierpnia 2014 r. zostało uchylone Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 czerwca 2004 r. w sprawie wojskowego obowiązku meldunkowego, obowiązku powiadamiania wojskowego komendanta uzupełnień oraz uzyskania zezwolenia na wyjazd i pobyt za granicą.”*

(dowód: akta kontroli str. 531-579)

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, w przypadku uzyskania informacji o obywatelu polskim, który opuścił miejsce pobytu stałego lub czasowego i nie dopełnił obowiązku wymeldowania się, właściwy miejscowo wójt, burmistrz czy prezydent ma obowiązek – a nie możliwość – wszczęcia postępowania w sprawie wymeldowania takiej osoby³².

W latach 2015 - 2016 niestawienie się osób do kwalifikacji wojskowej z uwagi na pobyt za granicami kraju uznawano w Urzędzie za nieobecność usprawiedliwioną. Było to sprzeczne z wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 25 maja 2007 r. (sygn. akt II SA/Wa390/07), według którego przebywanie poza granicami kraju, podjęcie tam pracy i brak możliwości uzyskania dni wolnych na osobiste stawienie się przed Komisją, nie jest usprawiedliwieniem nieobecności na posiedzeniu Komisji do Spraw Służby Wojskowej, stanowi bowiem świadomy wybór strony i jest konsekwencją unikania odpowiedzialności za łamanie prawa. Nie można za „inną niedającą się przeszkodę” uznać pobytu poza granicami kraju w celach zarobkowych.

³² Patrz komentarz do art. 35 ustawy o ewidencji ludności autorstwa Diany Trzcińskiej, Lex Omega.

W świetle treści art. 32 ust. 1 w zw. z art. 1, 2 i 4 ust. 1 ustawy, przesłankami zaistnienia obowiązku stawienia się do kwalifikacji są wyłącznie: obywatelstwo polskie, płeć męska oraz osiągnięcie określonego wieku. Bez wpływu na te przesłanki pozostaje natomiast miejsce faktycznego, a nawet długotrwałego pobytu. Obywatel polski nawet stale zamieszkujący poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej nie podlega powszechnemu obowiązkowi obrony tylko wówczas, jeśli posiada równocześnie obywatelstwo innego państwa (art. 4 ust. 1, zdanie drugie). Pośrednio przemawia za tym również treść art. 44 ust. 1 pkt 1 ustawy. Zgodnie z tym przepisem nie powołuje się do czynnej służby wojskowej określonych kategorii osób podlegających obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej, uznanych za zdolne do tej służby, w tym m.in. obywateli polskich, którzy stale zamieszkują za granicą i którzy nie posiadają miejsca pobytu stałego lub czasowego trwającego ponad trzy miesiące na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy, w sprawach dotyczących spełniania powszechnego obowiązku obrony przez obywateli polskich przebywających za granicą oraz współdziałania w tym zakresie z organami wojskowymi są właściwe polskie urzędy konsularne.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli, pozytywnie ocenia mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

3. Prowadzenie postępowań i wydawanie decyzji na wnioski osób podlegających obowiązkowi czynnej służby wojskowej.

Opis stanu faktycznego

W latach 2015 i 2016, Prezydent nie wydawał decyzji o konieczności sprawowania przez osobę podlegającą obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny, o której mowa w art. 39a ust. 1 ustawy.
(dowód: akta kontroli str. 13-16)

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³³, wnosi o:

1. Podjęcie działań mających na celu zapewnienie rzetelnego sporządzania i prowadzenia:
 - a) rejestrów na potrzeby kwalifikacji wojskowej,
 - b) list stawiennictwa oraz wykazów osób o nieuregulowanym stosunku do powszechnego obowiązku obrony.
2. Dokumentowanie czynności związanych ze skutecznym doręczeniem wezwań do kwalifikacji.
3. Wykorzystywanie przysługujących uprawnień wobec osób podlegających kwalifikacji wojskowej, które nie stawiają się do niej, między innymi w związku z przebywaniem za granicą.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach: jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

³³ Dz.U. z 2017 r. poz. 524. Dalej: ustawa o NIK.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Obowiązek
poinformowania NIK
o sposobie wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, dnia 28 kwietnia 2017 r.

Kontroler
Leszek Smykowski
specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor

.....
podpis

.....
podpis